

Cum pot beneficia ONG-urile de plafonarea prețului la energie electrica?

Una dintre întrebările cele mai presante, odata cu apropierea sezonului rece este „cât vor fi facturile „la curent” și „la gaze”?” Aceasta nu este doar o întrebare pe care și-o adresează consumatorii casnici, ci și cei non-casnici. Și pe buna dreptate. Criza energetică generată de agresiunile Rusiei împotriva Ucrainei a mobilizat la toate nivelurile (național, UE, mondial) minți raționale pentru a găsi soluții care să țină într-un oarecare echilibru mai multe nevoi stringente și interese legitime.

1. Cine beneficiază de plafonarea prețului la energie electrica?

În acest context, Guvernul României a adoptat *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 27/2022* privind măsurile aplicabile clienților finali din piața de energie electrică și gaze naturale în perioada 1 aprilie 2022-31 martie 2023, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul energiei (“**OUG 27/2022**”) și, cu efect din 1 septembrie 2022, *Ordonanța de Urgență nr. 119/2022* pentru modificarea și completarea OUG 27/2022 (“**OUG 119/2022**”), prin care au fost stabilite, printre altele, plafoane ale prețului final facturat de către furnizorii de energie electrică și de gaze naturale, pentru anumiți beneficiari.

În forma inițială a planului de măsuri, Guvernul propunea subvenționarea prețului la energie pentru aproape toți consumatorii (casnici și non-casnici), o măsură care s-a dovedit nesustenabilă. Prin OUG 119/2022 se încearcă o reșezare, o prioritizare a categoriilor de persoane care au nevoie de protecție împotriva creșterilor costurilor energiei electrice.

Pe lângă consumatorii casnici, care beneficiază de prețuri plafonate, la valori diferite, în funcție de cantitatea de energie consumată, OUG 119/2022 propune restrângerea categoriilor de consumatori non-casnici cărora li se aplică protecția, în principal la IMM-uri și operatori din industrii de interes național major, precum industria alimentară. Astfel, lista actuală a beneficiarilor non-casnici include:

- a) întreprinderile mici și mijlocii (“**IMM**”) (despre cum determinăm dacă o societate face parte din categoria IMM găsiți informații [aici](#))
- b) operatorii economici din domeniul industriei alimentare (prin introducerea unei categorii distincte se elimină nevoia de a verifica cifrele pentru încadrarea în IMM-uri dar se ridică problema de a determina cine anume este sau nu este activ în domeniul industriei alimentare, dacă doar producătorii sau și comercianții. În propunerea Senatului se indică clasa CAEN 10, doar partea de prelucrare din domeniul industriei alimentare precum și clasele 01 – agricultura și 03- pescuit. Așteptăm versiunea finală);
- c) spitalele publice și private;
- d) unitățile de învățământ publice și private, precum și creșele;
- e) furnizorii publici și privați de servicii sociale;
- f) instituțiile publice, altele decât cele prevăzute mai sus.

OUG 119/2022 este în proces de adoptare de către Parlament, iar forma care a trecut de Senat extinde categoriile de beneficiari, fără să indice care sunt criteriile care stau la baza selecției unora dintre operatori în detrimentul altora. Nici expunerea de motive însoțind proiectul de lege de aprobare a OUG 119/2022, nu indică cum au fost alese categoriile de beneficiari. Expunerea de motive face referire la disfuncționalitățile de la nivelul piețelor de energie și gaze naturale care pot avea impact semnificativ negativ asupra bugetului de stat, concluzionând brusc că este necesară reglarea beneficiarilor schemei de plafonare.

2. În ce condiții pot beneficia ONG-urile de plafonarea prețurilor la energie electrică

Organizațiile non-profit sunt o categorie vastă, cu multe ramificații și de multe ori sunt încadrate marginal în diversele măsuri de sprijin sau protecție. Sub OUG 119/2022, ONG-urile ar urma să beneficieze de plafonarea prețurilor în măsura în care acestea se încadrează (i) în categoria IMM-urilor, (ii) în categoria furnizorilor acreditați de servicii sociale, care se supun unor regulamente de funcționare specifice sau (iii) sunt unități de învățământ.

2.1. ONG-urile ca IMM-uri

Pentru a beneficia de măsurile de sprijin sub umbrela IMM-urilor, ONG-urile trebuie să desfășoare activitate economică. Legea asimilează fundațiile și asociațiile care au activitate economică unor întreprinderi, cu privire la care apoi se face verificarea îndeplinirii criteriilor cumulative legate de numărul de angajați, respectiv cifra de afaceri/active totale nete.

Ni se pare contraintuitiv să excluși dintr-o măsură de protecție acele entități care își dedica activitatea, resursele și eforturile pentru acțiuni de dezvoltare socială pe planuri multiple, cum ar fi protecția mediului, dezvoltarea învățământului (altfel decât sub forma unor unități de învățământ), a științei, a inovației tehnologice și medicale, sprijinul persoanelor cu calități deosebite în sport sau educație, promovarea și apararea drepturilor și libertăților omului, sprijinul persoanelor vulnerabile (altfel decât în cadrul unor servicii sociale structurate și acreditate), protecția animalelor, etc. Toate aceste inițiative au în spate eforturi și costuri semnificative, iar veniturile nu sunt pentru toate ONG-urile din activități economice.

Mai mult, activitatea ONG-urilor se realizează în conformitate cu scopurile înscrise principal în statute, și nu prin încadrarea în anumite coduri CAEN. De altfel, fundațiile și asociațiile nu sunt clasificate pe baza de CAEN-uri.

Interesant este că Senatul a propus includerea lăcașurilor de cult printre beneficiarii plafonării. Dacă bunăstarea spirituală a poporului este suficient de importantă pentru a plafona costurile lăcașurilor de cult am vrea să înțelegem care sunt argumentele pentru care ONG-urile fără activități economice sunt excluse de la măsurile de sprijin.

Poate e un moment bun pentru ca ONG-urile să reanalizeze modul în care își desfășoară activitatea și să introducă o componentă economică în activitatea lor, pentru a avea vocația de a fi IMM-uri. Analiza criteriilor pentru a fi IMM se face raportat la ultimele situații financiare aprobate de entitatea respectivă. Măsurile de sprijin conform OUG 119/2022 ar urma să se aplice până în luna august 2023. Verificarea încadrării în categoria beneficiarilor trebuie făcută dinamic, în funcție de evoluția situației de fapt, dar și a reglementărilor legale (foarte dinamice și ele). Mai mult, încadrarea în categoria IMM-urilor trebuie să aibă în vedere și relațiile de control cu alte entități și persoane, pentru a permite o viziune integrată asupra criteriilor.

2.2. ONG-urile furnizori de servicii sociale

În această categorie intra acele asociații sau fundații care operează, de exemplu, centre de îngrijire și asistență, cu sau fără cazare, pentru categorii vulnerabile de persoane (vârstnici, copii, gravide și mame în dificultate, persoane cu dizabilități, cu afecțiuni cronice, victime ale abuzurilor, persoane fără adăpost etc.), centre de recuperare/reabilitare socială și dezintoxicare.

Pentru a beneficia de această încadrare ONG-ul trebuie să fie acreditat, respectiv serviciile sociale trebuie să fie licențiate în conformitate cu legislația asistenței sociale și a asigurării calității serviciilor sociale. Furnizorii astfel acreditați sunt înscrși în Registrul electronic unic al serviciilor sociale.

2.3. Cum se obține plafonarea

Pentru a beneficia de prețul plafonat ONG-ul trebuie să adreseze o solicitare scrisă furnizorului de energie electrică, însoțită de o declarație pe proprie răspundere că se încadrează într-una din categoriile de beneficiari stabilite de OUG 119/2022. Dacă solicitarea nu a fost făcută până la finalul lunii septembrie, plafonarea se va aplica începând cu ziua de 1 a lunii următoare solicitării. Furnizorul de energie electrică se va baza pe declarația pe propria răspundere a potențialului beneficiar, însă se vor aplica dispozițiile din domeniul ajutoarelor de stat, astfel încât dacă sunt nereguli constatate de Ministerul Energiei sumele necuvenite vor trebui să fie restituite. Recomandăm, deci, o analiză riguroasă și de la caz la caz cu privire la încadrarea în categoriile de beneficiari ai plafonării.

În contextul în care Consiliul Uniunii Europene a aprobat în 6 octombrie 2022 un regulament privind o intervenție de urgență pentru abordarea problemei prețurilor ridicate la energie, cu recomandări specifice pentru statele membre, ne așteptăm ca OUG 119/2022 să mai sufere o serie de modificări, cu impact potențial și asupra ONG-urilor.